

עפ"ת 57448/03/22 - מחמוד מולא נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

21 יוני 2022

עפ"ת 57448-03-22 מולא נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 14210318193

כבוד השופט אינאס סלאמה
מחמוד מולא
ע"י ב"כ עוה"ד ראפת אסדי

לפני:
המערער:

מדינת ישראל

נגד
המשיבה:
פסק דין

1. לפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בעכו בתיק תת"ע 6838-03-19 שניתן ביום 1.3.2022 ושבמסגרתו הושתו על הנאשם, אשר הורשע בעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף (בלתי מורשה) וללא ביטוח, חודשיים מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי, פסילה בפועל, פסילה על תנאי וקנס.

הערעור מופנה אך ורק נגד רכיב המאסר בפועל.

2. עסקינן בכתב אישום שהוגש נגד המערער לבית המשפט קמא, ואשר ייחס לו עבירה של נהיגה ברכב מבלי שהוא מורשה לנהוג, בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], ונהיגה ללא ביטוח תקף בניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל-1970. עסקינן באירוע מיום 30.1.2018. המערער הודה בבית המשפט קמא והורשע על פי הודאתו. במסגרת גזר הדין הדגיש בית המשפט קמא את החומרה של העבירה בה הורשע הנאשם וכי גם כאשר מדובר בעבירה ראשונה של נהיגה כבלתי מורשה, סבר בית המשפט קמא כי יש מקום להחמיר את הענישה ולהטיל מאסר בפועל.

3. המערער מאן להשלים עם גזר דינו של בית המשפט קמא בכל הנוגע לרכיב המאסר בפועל. לטענתו, המדובר בעונש שאינו הולם את הפסיקה הנהוגה ואינו הולם את מדיניות הענישה בעבירה בה הורשע. המערער עשה כל שביכולתו על מנת להוציא רישיון נהיגה, אך הדבר לא עלה בידו. מתחם העונש שקבע בית המשפט קמא שגוי, במיוחד שעה שמדובר בעבירה ראשונה שלא התלוותה לה שום עבירה אחרת.

ב"כ המערער ציין, כי המערער התארס ועתיד להתחתן והפנה למצבם הרפואי של שני הוריו.

4. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור וציינה, כי יש להותיר את גזר הדין על כנו. היא הפנתה לפסיקה התומכת, לדידה, בעמדתה וציינה, כי אין בעונש שהוטל כדי חריגה מרף הענישה. ב"כ המשיבה הפנה לרישום התעבורתי הקיים לחובת המערער, אף שאין לו רישיון נהיגה, זאת מכח חזקת הבעלות (רשומות לחובתו 4 הרשעות בעבירות מצלמה).

בעניין זה טען הסנגור, כי מדובר בעבירות אשר בוצעו על ידי עובדים של המערער שנהגו ברכב אשר רשום על שמו של זה.

דין והכרעה

5. לאחר שנתתי דעתי להודעת הערעור על נספחיה ולטיעוני הצדדים, לפסיקה הענפה אליה הפנו ולאחר שעיינתי בתיק בית המשפט קמא, מצאתי לקבל את הערעור באופן חלקי ולקצר את תקופת המאסר שהוטלה על המערער באופן שזו תעמוד על 20 ימים ושתרוצה בעבודות שירות.

6. הלכה פסוקה היא, כי ערכאת הערעור לא תתערב בעונש אשר הושת על ידי הערכאה הדיונית, זאת להוציא מקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כל אימת שהעונש אשר הוטל על ידי הערכאה הדיונית חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים.

דומני, כי המקרה המונח לפניי מצדיק התערבות מה בגזר הדין בכל הנוגע למאסר בפועל שהוטל על המערער. שכן בשים לב למדיניות הענישה הנוהגת ולפסיקת בתי המשפט בערכאות השונות, נדמה כי טרם הוטלו עונשים בדמות מאסר בפועל לתקופה של חודשיים או יותר, על מי אשר ביצע עבירה ראשונה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף (בלתי מורשה).

כפי שיובהר להלן, יכול והגיעה העת להחמיר בענישה בגין עבירה זו, גם כאשר היא מבוצעת בפעם הראשונה. אך כפי שנקבע לא אחת, החמרת הענישה צריכה להיות הדרגתית, כאשר הגבהה וחריגה כלפי מעלה של רף הענישה הנהוג, אינה יכולה להיעשות בבת אחת. אם כך יקרה, יהיה באמור משום סטייה מעיקרון אחדות הענישה. להרחבה בסוגיה זו של הדרגתיות הענישה, ראו ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל, פד"י (סד) 2, 675 (12.1.2011).

7. אין באמור כדי לקבוע כי בית המשפט קמא שגה בקביעת מתחם העונש ההולם. בעניין זה, ואף שניתן למצוא מתחמים שהרף העליון של עונש המאסר שבהם נע בין 12-18 חודשי מאסר, המתחם שנקבע על ידי בית המשפט קמא, הינו מתחם נכון, ראוי והולם. מתחם העונש שמתחיל ממאסר מותנה ברף התחתון שלו ומגיע עד 24 חודשי מאסר בפועל ברף העליון שלו, הינו מתחם מספיק רחב כדי להכיל בתוכו את מנעד הענישה הרחב בעבירות נהיגה ללא רישיון נהיגה. ודוק, יהיו מקרים חמורים ביותר בהם מדובר בנהג רצידיביסטי, ששב לסורו פעם אחר פעם וממשיך לנהוג מבלי שהורשה לכך, באופן שיצדיק

מאסר בפועל, ואף לתקופות לא קצרות.

8. אשר לעונש בתוך המתחם, סבורני כי בית המשפט קמא החמיר עם המערער יתר על המידה. זאת בשים לב לענישה הנוהגת, שעה שמדובר בעבירה ראשונה מסוגה, וכאשר אין בעברו של הנאשם הרשעות קודמות דומות. זאת בשים לב לעיקרון אחידות הענישה והצורך בהדרגתיות בכל הנוגע להחמרתה.

על מנת להמחיש עניין זה אעמוד בקצרה על הפסיקה הנוהגת אליה ראו הצדדים להפנות.

9. עיון בפסיקה אליה הפנתה המאשימה וגם בפסק הדין אליו הפנה בית המשפט קמא מגלה, כי בכל אותם מקרים לא דובר בהרשעה בודדת של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, אלא הצטרפו עבירות ונסיבות נוספות שהצדיקו באותם מקרים את הענישה המחמירה שהוטלה. כך למשל, בעניין ג'אברין (עפ"ת 21722-04-16 **ג'אברין נ' מדינת ישראל** (17.7.2016)), הורשע המערער בעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף ונהיגה ללא ביטוח, כאשר היה תלוי ועומד נגדו **מאסר מותנה בן 6 חודשים** שהוטל עליה בתיק קודם. לא זו אף זו, מדובר בנהג רצידיביסטי **שלחובתו 79 הרשעות קודמות**. בית משפט השלום גזר על המערער תקופת מאסר בפועל כוללת של 6 חודשים, קרי- הפעיל את המאסר על תנאי **כולו בחופף**. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור באופן שהורה על ריצוי המאסר בעבודות שירות. ברי, כי אין המשל דומה לנמשל בכל הנוגע להיסטוריה התעבורתית של המערער העומד לפניי כאן, אשר כאמור זוהי הרשעתו הראשונה מסוגה.

בעפ"ת 59357-06-16 **אליאסוב נ' מדינת ישראל** (2.8.2016) - דובר על מי שנהג כאשר תוקף רישיון הנהיגה שלו פקע, אך גם נהג ללא רישיון רכב תקף וללא ביטוח תקף. לחובתו של אותו נהג עמד עונש **מאסר מותנה למשך 6 חודשים**. מדובר בנהג אשר **צבר לחובתו 28 הרשעות קודמות, לרבות 15 דומות לעבירה** בה הורשע ובמי שיש לחובתו עבר פלילי. בית המשפט לתעבורה גזר על המערער 3 חודשי מאסר בפועל, תוך שהפעיל את המאסר המותנה במצטבר. בית המשפט המחוזי התערב בעונש והעמיד את תקופת המאסר **הכוללת על 6 חודשים**, תוך שקבע כי יתרת המאסר שטרם רוצה עד למתן פסק הדין, תהיה בדרך של עבודות שירות.

בעפ"ת 25225-03-13 **גיטנס נ' מדינת ישראל** (16.6.2013) - שגם הוזכר על ידי בית המשפט קמא, דובר על מי שבנוסף לנהיגה ללא רישיון וללא ביטוח הורשע גם בנהיגה בקלות ראש וגרימת תאונת דרכים בה נפגע אדם ואף עזיבת מקום התאונה ואי הודעה על התאונה. העונש שגזר בית המשפט קמא בדמות חודשיים מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, יחד עם עונשים נלווים, הותר על כנו בבית המשפט המחוזי. בית המשפט המחוזי אמנם קבע, כפי שציטט בית המשפט קמא, כי העונש ההולם לעבירה של נהיגה על ידי בלתי מורשה, כבר בפעם הראשונה, הוא מאסר בפועל ("לא בעבודות שירות אלא בפועל ממש"), אלא שלא ניתן להתעלם ממכלול הנסיבות של אותו עניין.

10. לעומת הפסיקה הנ"ל, הגיש הסנגור אסופה של פסקי דין והדגיש בטיעוניו, כאמור, כי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה בה הורשע המערער, כשמדובר בהרשעה ראשונה, אינה מקבלת ביטוי בפסקי הדין שהגישה המאשימה. לדידו, בפסקי הדין של ערכאות התעבורה, בתי המשפט הסתפקו במקרים דומים בעונשים צופי פני העתיד, עם או בלי של"צ, פסילה בפועל ופסילה על תנאי של רישיון הנהיגה. הסנגור הפנה, בין היתר, לפסקי דין הבאים: פל"א 7588-12-20; תת"ע 10013-11-19; תת"ע"א 5182-10-19; תת"ע"א 7030-04-19; תת"ע"א 8441-01-18; תת"ע 3469-12-17 (כולם מתעבורה חיפה); תת"ע"א 497-12-19 (תעבורה נצרת).

לציין, כי הסנגור המלומד הפנה לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בעפ"ת 43129-02-22 וטען כי באותו עניין, על גזר דין של אותו מותב, המדינה ערערה על רכיב הפסילה בפועל בלבד. אלא שאין המשל דומה לנמשל שוב. באותו עניין, נגזרו על המשיב בין היתר, 75 ימי מאסר בפועל (אף יותר משבעניינו) וכאשר מדובר במי שהורשע בעבירות של נהיגה בפסילה ונהיגה תחת השפעת סמים בשני אירועים נפרדים. המדינה אמנם ראתה לנכון לערער על רכיב הפסילה בלבד (ערעור שהתקבל), אך אין בכך כדי להשליך על עניינו.

11. כאמור, יש בהחלט מקום להחמיר בענישה כשמדובר בנהיגה ללא רישיון נהיגה של מי שמעולם לא הורשה לכך, ויתכן כי הגיעה העת שגם על מבצעי עבירה זו בפעם הראשונה יוטלו, בין היתר, עונשים בדמות מאסר בפועל. אך משאין המדובר בענישה הנוהגת בעת הזו ובשים לב למכלול הנסיבות בתיק, מצאתי בסופו של יום לקבוע כי העונש אותו השית בית המשפט קמא על המערער בדמות חודשיים מאסר בפועל, סוטה לחומרה באופן אשר מצדיק התערבותי.

עם זאת, ועל מנת לבטא אכן את הצורך בהחמרת הענישה, איני סבור כי יש לבטל לחלוטין את עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער. בכגון דא, סבורני, כי יש לגזור עליו עונש מאסר בפועל מידתי, שמצד אחד ישקף את הענישה הנכונה, אך יעשה זאת באופן הדרגתי, ומצד שני ייקח בחשבון גם את העובדה כי לחובתו של המערער נרשמו עבירות מכוח חזקת הבעלות לאחר שרכבו צולם מבצע ארבע עבירות מהירות. בעניין זה לא נעלמה מעיני טענת הסנגור כי מדובר בעבירות שבוצעו על ידי מי מעובדיו, אך שעה שהמערער בחר שלא להסב את הדוחות על מי שלטענתו החזיקו ברכב ונהגו בו, אין לו בעניין זה להלין אלא על עצמו.

סוף דבר

12. השורה התחתונה היא שהערעור מתקבל בחלקו באופן שתקופת המאסר בפועל אשר הוטלה על המערער **תעמוד על 20 ימים**. מאסר זה ירוצה בעבודות שירות בהתאם לקביעתו של הממונה על עבודות שירות, כפי שזו הוגשה אל בית המשפט קמא, במועצה הדתית כרמיאל.

תחילת ריצוי עבודות השירות נקבע בזאת ליום 13.7.2022 בשעה 08:00.

בית המשפט מבהיר למערער כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים המצריכים התייזבות רציפה ועפ"י הנחיות החוק והממונה וכי כל חריגה מכללים אלו עלולה להביא להפסקת ריצוי עונשו בעבודות שירות ונשיאת יתרת עונשו תחת מאסר בפועל ממש.

בית המשפט מחזיר לצדדים את אסופות הפסיקה שהגישו.

ניתן היום, ט' סיוון תשפ"ב, 08 יוני 2022, במעמד הצדדים.